

Vrijwilligers in de knel

Het functioneren van een groot deel van onze maatschappij draait op de inzet van vrijwilligers (vrouwen en mannen). In honderden organisaties van groot tot klein zijn ze actief om “de boel draaiende” te houden. Zonder hun inzet zouden heel wat activiteiten niet gerealiseerd kunnen worden. Wat zouden bijvoorbeeld de zorg, de verenigingswereld, het onderwijs zijn zonder die vrijwilligers? Heel wat minder dan nu het geval is. Misschien moeten we wel zeggen dat het dan een armetierige boel zou zijn.

De hele samenleving is ervan doordrongen dat de vrijwilligers onmisbaar zijn. Zij vervullen in bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs taken, die in vroegere tijden door beroepskrachten gedaan werden. Maar door de als een epidemie voortwoekerende regelgeving en de vergrijzing komen die mensen niet meer aan toe, ondanks hun vaak geweldige inzet. Alle overheidsinstanties van de hoogste tot de laagste zijn daarvan zo doordrongen, dat zij bij het ontwikkelen van nieuw beleid bij het hoofdstuk personeel er al van uitgaan dat tig...procent van het werk door vrijwilligers zal worden gedaan. En als er bezuinigd moet worden gaat men er, meestal klakkeloos, van uit dat een deel van het werk van de beroepskrachten wel door vrijwilligers kan / zal worden overgenomen, zodat de financiële bijdrage van de overheid omlaag kan.

Maar houdt diezelfde overheid ook rekening met de beperkingen die een vrijwilliger heeft? Dat deze mensen vaak ook andere verplichtingen heeft, zoals het gezin, het werk, ontspanning, vrijwilligerswerk voor de club waar je lid van bent, zorg voor familieleden, enz..? Vaak denk je dat dit niet het geval is. Nieuw beleid? Ja, dan moeten vrijwilligers bepaalde vervullen en ook nog voldoen aan een stortvloed van allerlei regels, voordat ze, bijv. in het verpleeghuis, een kopje koffie aan een patiënt mogen geven of haar of zijn mogen kammen. En als je wilt helpen bij een vereniging moet je tegenwoordig al vaak een bewijs van goed gedrag hebben. Wil je bij een sportclub wat in de kantine helpen? Prima, maar dan moet je wel die en die certificaten hebben, anders mag je niet achter de toog even bijspringen of in de keuken de broodjes kroket of frikadel smeren en beleggen.

Ben je bestuurslid van een vereniging? Prima, maar dan moet je wel allerlei voorschriften bijna uit het hoofd kennen en je mag dit wel en zus en zo niet doen. Recent zijn naast bedrijven en allerlei (openbare) diensten ook alle verenigingen opgezadeld met een verscherping van de privacyregels. Voor de naleving daarvan moet je zelfs een ‘privacyprotocol’ hebben en die aan je leden bekend maken. De inhoud van een dergelijk protocol is zodanig spannend dat iemand die de moeite neemt dit te lezen steeds grotere aanvechtingen krijgt om wakker te blijven en op de duur bij zich zelf denk ‘jullie bekijken het maar, het zal allemaal wel goed zijn. Het zal mijn tijd wel duren’.

En oh wee, als je de regels overtreedt. Dan breekt de boel helemaal los. Die bovenste beste vrijwilliger, die er mede voor zorgt dat de maatschappij kan functioneren zoals hij functioneert, wacht als het ware ‘hel en verdoemenis, in de vorm van een ontiegelijke boete, taakstraf of wellicht vrijheidsberoving via de rechtsprekende instanties in ons land.

Waar dit allemaal vandaan komt? In Brussel en soms in Straatsburg zetelt een instantie van meer dan 600 personages dat Europees Parlement heet. En dit enorme praatgezelschap was zo bezorgd om de bescherming van onze leefomgeving dat ze deze regels opstelde en doorzond naar de aangesloten lidstaten met de opdracht die voor hun territorium in wetten om te zetten, goed te keuren en aan hun onderdanen op te leggen. En zo geschiedde ook in Nederland. Onze in de diverse Kamers der Staten Generaal zetelende Volksvertegenwoordigers hebben de voorstellen gelezen, ze in de diverse (achter)kamers behandeld en in de grote Kamers definitief vastgesteld en ‘het volk’ daardoor opgezadeld met nauwelijks na te leven voorschriften. Als gevolg daarvan zitten honderden vrijwilligers in de knel, met de handen in het haar en knijpen hem als een ouwe dief, die bang is dat hij of zij betrappt zal worden op onrechtmatigheden.

Chargeer ik? Natuurlijk een wel iets, maar het is triest te moeten aanschouwen hoe goed willende mensen worstelen met deze bureaucratische uitvindingen. En dat in een wereld waarin bijvoorbeeld KPN tegen betaling de inhoud van het telefoonboek mag verkopen aan bedrijven, die ons op een later tijdstip lastig vallen met allerlei aanbiedingen op het terrein van bijvoorbeeld veranda’s, zweetwerende kniekousen, glutenvrije schoteleierkoeken, homeopathische afslank- en stoelgangpillen. Waarin een klein land groots kan zijn!

